

Innspill til kommunekommisjonen, NOU 1:

Vedlagt følger innspill med forslag til tiltak som kan inngå i NOU 1.

Tiltakene er sortert etter tema. Etter hvert tiltak følger en vurdering av forventet effekt på ressursbruk, personellbruk og oppgaveløsning, samt vurdering av konsekvenser for kvalitet og likeverd i tjenestene.

Tema 1: Helse og omsorg

JURIDISKE VIRKEMIDLER		
<i>Tiltak hvor kunnskapsgrunnlaget er godt nok, også med hensyn til effekt for brukere, og som ikke trenger (betydelige) statlige tilleggsbevilgninger for å gjennomføres – dvs. kan gjennomføres raskt.</i>	<i>Forventet (gunstig) effekt på ressursbruk, fleksibel bruk av personell og/eller effektiv oppgaveløsning</i>	<i>Konsekvenser for brukere, herunder innvirkning på kvalitet og likeverd i tjenestene</i>
<p>Forslag: Endring av Forskrift om tilleggskrav for autorisasjon for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra land utenfor EØS og Sveits, § 3:</p> <p>Gammel (gjeldende) tekst: <i>Bestått språkprøve er et vilkår for å få rett til autorisasjon for alle helsepersonellgrupper etter helsepersonelloven § 48 første ledd. Med språkprøve menes prøve i norsk språk og kommunikasjon (norsk språkprøve) som tilsvare Europarådets nivåskala for språk (CEFR) B2. Kravet om bestått språkprøve gjelder ikke hvis søkeren legger frem dokumentasjon på tilsvarende kunnskaper og ferdigheter i norsk, svensk eller dansk.</i></p> <p>Forslag ny tekst: «<i>Bestått språkprøve er et vilkår for å få rett til autorisasjon for alle helsepersonellgrupper etter helsepersonelloven § 48 første ledd. Med språkprøve menes prøve i norsk språk og kommunikasjon (norsk språkprøve) som tilsvare Europarådets nivåskala</i></p>	Historiske data viser at konsekvensene av at dagens krav ble innført i 2017 var en kraftig reduksjon i tildeling av autorisasjoner til helsepersonell utenfor EU/EØS vil kunne få innvilget norsk autorisasjon. Dagens situasjon med mangel på kompetent personell utfordrer forsvarligheten i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Et endret språkkrav som vil gi flere autorisasjon vil i forlengelsen gi mulighet til mer målrettet og mer fleksibel bruk av riktig fagkompetanse til spesifikke oppgaver ved at tilfanget av helsefagarbeidere (med ulike kvalifikasjoner) blir større. Dersom flere flyktninger kommer inn i lønnet arbeid vil det gi positive økonomiske konsekvenser ved at man går over fra stønad til skattbar inntekt.	Språkkompetanse er viktig i møte med pasienter og pårørende, både for (opplevd) kvalitet og likeverd i tjenestene. Så lenge kompetanse tilsvarende B1 er tilstrekkelig for helsepersonell med opprinnelse fra EU/EØS er det logisk at dette kravet også bør gjelde for helsepersonell som kommer utenfra EU/EØS.

<p><i>for språk (CEFR) B1. Kravet om bestått språkprøve gjelder ikke hvis søkeren legger frem dokumentasjon på tilsvarende kunnskaper og ferdigheter i norsk, svensk eller dansk.»</i></p>		
<p>Forslag: lovendring eller ny fortolkning av Helse- og omsorgstjenestelovens § 3-2 nr 6 bokstav b.</p> <p>Paragrafen sier at kommunen skal tilby «personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring og støttekontakt». Retten til tjenester er beskrevet i Pasient- og brukerrettighetslovens § 2-1: «Pasient og bruker har rett til nødvendige helse- og omsorgstjenester».</p> <p>I forarbeidene til loven står det at bestemmelsen er en videreføring av bestemmelsen slik den sto i tidligere Lov om sosiale tjenester: «De som ikke kan dra omsorg for seg selv, eller som er helt avhengig av praktisk eller personlig hjelp for å greie dagliglivets gjøremål, har krav på hjelp etter § 4-2 bokstav a-d». Det betyr i klartekst at de som er omfattet av rettigheten, har rettskrav på å få bistand til alt som kommer inn under «dagliglivets gjøremål». Vindusvask er en av mange oppgaver som kommer inn under begrepet «dagliglivets gjøremål» og som kommunen dermed er forpliktet å tilby innbyggere som er «helt avhengig av praktisk eller personlig hjelp. I en tid med økende mangel på personell gir det lite mening å prioritere oppgaver som for eksempel vindusvask.</p> <p>Denne regelen setter også til side prioriteringskriterier som sier at det som skal vektlegges når tjenester tildeles er nyttekriteriet, ressurskriteriet og alvorlighetskriteriet.</p>	<p>Viktig tiltak for å opprettholde bærekraften i velferdsstaten. Med mindre personell må mindre viktige oppgaver legges til side. Dette vil også være i tråd med prioriteringskriterier som er utarbeidet av direktoratet.</p>	<p>Innbyggere som har behov for personlig assistanse, vil oppleve at enkelte av dagliglivets gjøremål ikke utføres av kommunen. Dette kan for eksempel være hjelp til vindusvask. Om det skal gis assistanse til en konkret oppgave, vil bli vurdert ut fra nytte-, ressurs- og alvorlighetskriteriet.</p> <p>Praksis i norske kommuner vil ikke være lik (det er den heller ikke i dag), men kravet om faglig forsvarlighet ligger fast. Kommuner med god økonomi og tilgang på personell kan tilby mer til innbyggerne enn kommuner med dårlig økonomi.</p>

<p>HOD må vurdere om det er nødvendig å gjøre en lovendring, eller om tolkning av Helse- og omsorgstjenestelovens § 3-2 nr 6 bokstav b, kan endres gjennom en tolkningsuttalelse eller rundskriv.</p>		
<p>Forslag: Helse- og omsorgstjenesteloven § 9-9. Endring av kompetansekrav ved gjennomføring av tvang.</p> <p>Tilgangen på faglært helsepersonell er redusert og situasjonen vil bli vesentlig forverret iflg helsepersonellkommisjonens rapport.</p> <p>Kravet i dag ved gjennomføring av tvang, er at det skal være en høyskoleutdannet person til stede. Statsforvalter kan gi disp og dette skjer i utstrakt grad.</p> <p>Det vil ikke være mulig å sikre at det i fremtiden er til stede personell med høyskoleutdanning i alle situasjoner der det er nødvendig å anvende tvang. Behov for bruk av tvang må fortsatt vurderes av høyskoleutdannede, men når det skjer planmessig må helsefagarbeidere også kunne gi bistanden.</p>	<p>Frigjør høyskoleutdannet helsepersonell til oppgaver/brukere som har mer behov for deres kompetanse.</p> <p>Sparer også tid for høyskoleutdannet personell som i dag må søke statsforvalter om disp fra kravet.</p>	<p>Fjerner krav om høyskoleutdanning ved gjennomføringen av bruk av tvang. Det kan heller legges inn vurdering av kompetansekrav til den som skal utøve tvangen, som en del av tvangsvedtaket. Kompetansekrav ifb med vedtak om bruken av tvang ligger fast.</p>
	<p>Vil gitt forenkling, kunne frigjøre tid for helsepersonell og samtidig finne gode løsninger for koordinering av tjenester for brukerne.</p>	
<p>Forslag: oppheve § 12-5 i helse- og omsorgstjenesteloven</p>	<p>At virkemidler som er ment som støtte til kommunenes kvalitetsarbeid er regulert som oppgave for den sentrale helseforvaltningen gjennom lov skaper uklarhet omkring disse virkemidlenes legale status, og kan virke innsnevrende for det kommunale handlingsrommet. Se også HODs egen argumentasjon for slik lovendring i</p>	

ØKONOMISKE VIRKEMIDLER

Hovedtemaer/grupper av tiltak som trenger ytterligere konsekvensutredning (for brukere av kommunale tjenester) - NOU11

Forventet (gunstig) effekt

Forslag: Endre reglene i §62, straffeloven om tvunget psykisk helsevern, slik at økonomisk kompensasjon fra staten for personer som er under rehabilitering blir 100%, slik det følger av §63.

Forslag: Forenkling av tilskudd til ressurskrevende helse- og omsorgstjenester

Regelverket for tilskuddsordningen sier at kommunene kan søke refusjon for direkte lønnsutgifter, definert som tid brukt i direkte kontakt mellom tjenesteyter og mottaker (ansikt til ansikt).

For å beregne dette må kommunen vite:

- Hvor mye tid hver ansatt har brukt med hver mottaker
- Hvilke ansatte som har gitt tjenestene (fordi lønnen varierer)

Riksrevisjonens rapport om tilskudd til ressurskrevende helse- og omsorgstjenester påpeker blant annet at kommunene ikke godt nok tilrettelagte systemer for å registrere dette på en enhetlig måte.

Refusjonskrav er dermed ofte basert på ulike beregninger av planlagt tid og anslag, ikke faktiske timer.

- Metodene varierer mellom kommuner og gir ulik grad presisjon
- Departementet har ikke fastsatt tydelige krav til beregningsmetode

Riksrevisjonen påpeker at valg av metode kan gi store forskjeller i beregningsgrunnlag og dermed utbetalt refusjonsbeløp, uten at dette nødvendigvis skyldes reelle forskjeller i kostnader.

<p>KS mener det bør være mulig å forenkle søknad og rapportering på ordningen for ressurskrevende brukere. Det kan være at standardiserte/sjablongsatser kunne gjort både søknads- og rapporteringsprosessen mer effektiv for kommunene. Dette kan med fordel utredes nærmere ved å foreta systematiske kartlegginger som grunnlag for ulike faste satser. Refusjonskrav som allerede er sendt inn er en mulig del av grunnlaget for slike beregninger. En annen mulighet er å se på innretningen av tilskuddet og vurdere om det er mulig å gjøre tilpasninger i inntektssystemet. F.eks. er variasjonen i brukerrater i hovedsak noe mindre for større kommuner enn for små.</p> <p>Jf. Riksrevisjonens rapport https://www.riksrevisjonen.no/rapporter-mappe/no-2024-2025/tilskudd-til-ressurskrevende-helse--og-omsorgstjenester/ og Stortingets vedtak: https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2024-2025/inns-202425-532s/?m=4</p>	
<p>Forslag: forenkle investeringstilskuddsordningen for sykehjem og omsorgsboliger. For å endre dette, bør tilskuddsordningen i større grad frigjøres fra lovgivning i helse og omsorgstjenesteloven. Det er et spenn i dagens utfordringer med ordningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • antall personer i bofellesskap, • krav om tilbakebetaling av tilskuddet hvis plassene ikke er tatt i bruk, • krav til samme målgruppe for ordningen over tid, • vanskelig å skifte målgruppe hvis behovene endrer seg • nært tilknyttet helse og omsorgstjenestelovgivning, krav om at bruker / beboer i en omsorgsbolig må ha et vedtak på heldøgns omsorgstjenester. • plankravet som følger ordningen. • kravene til romstørrelse kan være for rigide 	<p>Flere prosjekter kan bli realisert i tråd med behov i kommunene.</p>
<p>Forslag: Skattemyndighetenes vurderinger av rett til mva-kompensasjon knyttet til ROP-feltet</p>	<p>Vil øke sjansen for at flere kommunale boliger til brukergruppen vil bli realisert.</p>

<p>Personer med utfordringer innenfor rus og psykiatri har behov for særlig tilrettelagte boformer, samtidig som denne tilretteleggingen kan ha en annen utforming og uttrykk enn det som er vanlig for andre former for omsorgsboliger.</p> <p>Kommunene har gjennom merverdiavgiftskompensasjonsloven rett på refusjon av mva for botilbud som inngår i kommunens lovpålagte omsorgstilbud, men opplever at Skatteetaten blir myndigheten som vurderer hva som er rett omsorgstilbud til denne gruppe. Kommisjonen bør diskutere på mer prinsipielt grunnlag om det er rett at det er skattemyndighetene som skal avgjøre hva som er faglig forsvarlig utforming og innhold i kommunal tjenesteproduksjon.</p> <p>Momskompensasjon er ikke en statlig støtteordning, men en ordning som finansieres av kommune selv gjennom tilsvarende reduksjon i rammetilskuddet fra staten. En streng praktisering av ordningen må i så fall kompenseres med økte rammeoverføringer om kommunene skal klare å oppfylle sine oppgaver.</p>	
---	--

PEDAGOGISKE VIRKEMIDLER - NOUII		
<p><i>Tiltak hvor kunnskapsgrunnlaget er godt nok, også med hensyn til effekt for brukere, og som ikke trenger (betydelige) statlige tilleggsbevilgninger for å gjennomføres</i></p>	<p><i>Forventet (gunstig) effekt på ressursbruk, fleksibel bruk av personell og/eller effektiv oppgaveløsning</i></p>	<p><i>Konsekvenser for brukere, herunder innvirkning på kvalitet og likeverd i tjenestene</i></p>
<p>Forslag: presisering at kommunale vedtak står over retningslinjer, veiledere og fortolkninger fra direktorater, om ikke annet er uttrykkelig formulert i lov eller forskrift.</p> <p>Kommunene er selvstendige rettssubjekter med egen folkevalgt ledelse og med et helhetlig ansvar overfor innbyggerne, som spenner på tvers av sektorene. Det</p>	<p>Spesielt i forbindelse med tilsyn og klagebehandling brukes kommunene mye ressurser på å</p>	

kommunale selvstyret er konstitusjonelt forankret i Grunnloven § 49 andre ledd, som lyder;
"Innbyggerne har rett til å styre lokale anliggender gjennom lokale folkevalgte organer. Nærmere bestemmelser om det lokale folkevalgte nivå fastsettes ved lov."

Dette følger også av kommuneloven som fastsetter at kommuner og fylkeskommuner er egne rettssubjekter som kan ta avgjørelser på eget initiativ og ansvar, og at begrensninger i det kommunale og fylkeskommunale selvstyret må ha hjemmel i lov.

Lovkravet innebærer at statsforvaltningen, herunder Helsedirektoratet, ikke kan pålegge kommunene oppgaver eller plikter gjennom rundskriv, veiledere, retningslinjer eller tolkningsuttalelser.

En enstemmig justiskomite kom med følgende merknad i forbindelse med behandling av Lov om saksbehandling i offentlig forvaltning, 3 juni, 2025: «Det er lover og forskrifter som er bindende for kommunene, ikke annen informasjon som måtte komme fram av veiledere og rundskriv.»

Tema 2: Oppvekst

JURIDISKE VIRKEMIDLER		
<i>Tiltak hvor kunnskapsgrunnlaget er godt nok, også med hensyn til effekt for brukere, og som ikke trenger (betydelige) statlige tilleggsbevilgninger for å gjennomføres</i>	<i>Forventet (gunstig) effekt på ressursbruk, fleksibel bruk av personell og/eller effektiv oppgaveløsning</i>	<i>Konsekvenser for brukere, herunder innvirkning på kvalitet og likeverd i tjenestene</i>
<p>Forslag: Gjøre pedagognormen mer fleksibel: 1. Oppheve terskelverdien som utløser krav til en ny pedagog i hel stilling for hvert 14 stor-barn. 2: Gjøre utdanningskravet mer fleksibelt ved å inkludere for eksempel barnevernspedagoger. 3: Fjerne dispensasjonsreglene fra utdanningskravet og erstatte disse med regler for midlertidige ansettelse og ansettelse på vilkår om fullføring av utdanning.</p> <p>Lov om barnehager: § 25. Pedagogisk bemanning</p> <p>Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 1. Norm for pedagogisk bemanning § 3. Midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet og kravet om norskferdigheter</p>	<p>1: Gir barnehagene større rom for fleksibel bemanning og gradvis økning av pedagogressursene. Reduserer risikoen for "kunstige sprang" i bemanningen (f.eks. at man må ansette en hel stilling selv om det bare er ett barn over terskelen). Kan bidra til mer effektiv bruk av ressurser på kommunenivå.</p> <p>2: Kan øke rekrutteringsgrunnlaget i en sektor med rekrutteringsutfordringer. Bedre utnyttelse av kompetanse som allerede finnes i kommunene. Kan gi mer tverrfaglighet og bredere kompetanse inn i barnehagen.</p> <p>3: Forenkler administrasjon ved å fjerne dispensasjonsprosesser. Gir arbeidsgivere større fleksibilitet i å dekke opp stillinger midlertidig. Kan gi flere mulighet til å jobbe i barnehage under utdanning, og dermed styrke rekrutteringen på sikt.</p>	<p>1: Kan gi mer forutsigbar og stabil drift (mindre risiko for brå endringer i personalgruppa). Barn kan få tilgang til ansatte med komplementær kompetanse (f.eks. på barn i utsatte situasjoner).</p> <p>2: Kan bidra til å redusere ulikhet i tilbudet dersom barnevernspedagoger eller andre faggrupper kompenserer for mangel på barnehagelærere.</p> <p>3: Kan gi bedre kontinuitet enn dispensasjoner, fordi ansatte under utdanning blir en mer langsiktig del av personalgruppen. Risiko for noe lavere kvalitet på kort sikt hvis mange ansatte ikke har fullført utdanning. Kan likevel være et bedre alternativ enn stadige midlertidige dispensasjoner og utskiftninger.</p>
Forslag: Endre barnehageloven §11 som legger sterke føringer på hvordan oppgaver organiseres for å sikre en uavhengig barnehagemyndighet.	Utforme bestemmelsen uten detaljerte krav til organisering av en spesifikk tjeneste. Det er	Vil forenkle oppgaveløsningen og organiseringen av rollen som barnehagemyndighet, spesielt i mindre

	<p>tilstrekkelig med bestemmelsens overordne mål om likebehandling: <i>Kommunen skal likebehandle private og kommunale barnehager når den utfører oppgaver som barnehagemyndighet.</i></p>	<p>kommuner med få administrative ressurser. Vil i større grad legge til rette for at kompetanse om regelverk, styring og finansiering kan deles.</p>
<p>Fjernundervisning (VGO) Utfordringen er FK med spredt befolkning, og særlig for voksnes utdanning er det utfordrende å reise til en skole som tilbyr relevant linje. Det bør være opp til den enkelte fylkeskommune å vurdere hva som er pedagogisk forklaring. Det er forslag på høring å utvide adgangen til bruk av fjernundervisning på yrkesfaglige utdanningsprogram i den videregående opplæringen, i områder med lav bosetting og store avstander. Dette bør også kunne gjelde for andre utdanningsprogram.</p>	<p>Kan gi bedre tilpasset tilbud til den enkelte elev og sørge for økt gjennomføring.</p>	
<p>Utdanningskrav til yrkesfaglærere- det er praksiskrav som oppleves som mest utfordrende, da de må ha praksis både ungdomstrinnet og ha praksis på annen skole enn der de er tilsatt.</p>	<p>Kravet til praksis kan være et hinder for å få kvalifisert tilstrekkelig kompetanse</p>	
<p>Organisering av meropplæring (VGO)</p>	<p>Dagens regulering legger unødige begrensninger på fylkeskommunenes mulighet til å tilpasse meropplæring, for eksempel gjennom bruk av fjernundervisning, fleksible tidspunkter og riktig dimensjonering av timetall. Dette hindrer en effektiv og fleksibel bruk av personell, og svekker fylkeskommunenes evne til å sikre at flest mulig elever fullfører og består</p>	
<p><i>Hovedtemaer/grupper av tiltak som trenger ytterligere konsekvensutredning (for brukere av kommunale tjenester) - NOUII</i></p>	<p><i>Forventet (gunstig) effekt</i></p>	

<p>Statens ivaretagelse av bistansplikten (barnevern)</p>	<p>Kommunene får bistand til å ivareta sitt ansvar. De får tilgang på ønsket tiltak fra staten og dekket merkostnader ved eventuelt brudd fra statens side. Dette vil frigjøre økonomi og ressurser til å ivareta faktiske oppgaver lagt til kommunen gjennom barnevernsloven.</p>
<p>Ny oppvekstlov- KS har utlyst et FoU-oppdrag med utredningen som skal belyse hvordan en ny regulering av kommunale oppveksttjenester kan utformes for å legge til rette for bedre og mer helhetlige tjenester, og dermed bedre bruk av ressursene i det samlede laget rundt barn og unge. Blant annet skal følgende premisser legges til grunn for utredningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forslag til bestemmelser i en ny oppvekstlov skal komme til erstatning for, og ikke i tillegg til bestemmelser i dagens sektorvise regulering. Det tas sikte på forenkling og forbedring av reguleringen. • Reguleringen av kommunens ansvar for forebyggende tiltak skal samles, tydeliggjøres og fremme et helhetlig tilbud på tvers av fag og tjenester. Reguleringen skal reflektere et bredt perspektiv på forebygging, herunder også målet om å mobilisere ressurser i familier, nærmiljø og nettverk. • Rettigheter og rettssikkerhet for barn og unge skal ivaretas gjennom regulering som legger bedre til rette for et mer helhetlig tjenestetilbud som ivaretar barnets ulike behov. • Reguleringen skal legge til rette for at kommunen kan fatte et enkeltvedtak som omfatter alle aktuelle tjenester og tiltak. 	<p>Dagens sektorvise lovgivning innebærer også en omfattende og detaljert statlig styring av kommunale oppveksttjenester, i strid med målene om lokalt selvstyre og handlingsrom for tilpasninger til ulike lokale forhold og individuelle behov. Det er i dag en rekke ulike klageordninger og tilsynsorgan på oppvekstfeltet, som også følger sektorlovgivningen. Statsforvalter har myndighet til å fatte vedtak og gi pålegg om enkelttjenester og tiltak, uten å se dette i en helhetssammenheng for barnet og familiene. Det føres en rekke ulike tilsyn med kommunal sektor fra ulike statlige organ. Denne formen for sektorisert og fragmentert regulering og styring av oppveksttjenestene kan forhindre god ressursbruk. Det fører til at større ressurser må kanaliseres til avbøtende enkelttiltak, fremfor tiltak som kan forebygge slike behov og kommer flere til gode.</p>
<p>Forenkle krav til internkontroll og praktiseringen av disse (gjelder flere lovverk). F.eks. krever arbeidstilsynet</p>	

omfattende ROS-analyser ved den enkelte skole og barnehage i stede for at vi kan gjøre det sektorvis.	
---	--

ØKONOMISKE VIRKEMIDLER		
<i>Tiltak hvor kunnskapsgrunnlaget er godt nok, også med hensyn til effekt for brukere, og som ikke trenger (betydelige) statlige tilleggsbevilgninger for å gjennomføres</i>	<i>Forventet (gunstig) effekt på ressursbruk, fleksibel bruk av personell og/eller effektiv oppgaveløsning</i>	<i>Konsekvenser for brukere, herunder innvirkning på kvalitet og likeverd i tjenestene</i>
Det vises til brev til AID fra KS i oppfølgingen av møtet med Toppe, Vestre og Nessa Nordtun om ulike øremerkede tilskudd som med fordel kan fordeles på en mindre detaljert måte (enten programfinansiering eller innlemming i rammetilskudd).		

Tema 3: Plan/bygg og tekniske tjenester

JURIDISKE VIRKEMIDLER	
<i>Hovedtemaer/grupper av tiltak som trenger ytterligere konsekvensutredning (for brukere av kommunale tjenester) - NOU II</i>	<i>Forventet (gunstig) effekt</i>
<p>Forslag: ny bestemmelse i kapittel 12 i Plan- og bygningsloven som gir kommuner mulighet til å oppheve reguleringsplaner.</p> <p>Mange kommuner har en stor andel eldre reguleringsplaner som av ulike grunner ikke er realisert, og som heller ikke speiler nåtidsbehovet. For å oppheve en gammel plan må de samme prosessuelle skrittene som for ny plan følges, noe som innebærer at det både er kostbart og tidkrevende. I realiteten blir planene da ofte liggende, inntil man evt. har kapasitet til å oppheve dem i forbindelse med kommuneplanens arealdel. Det kan også være krevende, særlig hvis kommunen ikke har kapasitet eller ønske om å revidere KPA i sin helhet. Det gir masse dispensasjoner, og er uheldig dersom kommuneplanen som allerede ligger over ivaretar den ønska samfunnsutviklingen.</p> <p>Det bør vurderes innført en ny bestemmelse i kapittel 12 (naturlig plassering er antagelig i § 12-4) som gir kommunen mulighet til å oppheve reguleringsplaner som ikke er igangsatt innen f.eks. 15 år etter vedtaksdato for planen. Det bør være et kan-skjønn slik at kommunene selv kan ta stilling til hva de samfunnsmessige behovene er. Planer som er over 10 år skal allerede vurderes planvasket, men det kan medføre konflikt, og er ressurskrevende for kommunene. Å ha en trinnvis tilnærming hvor det 5 år etter vurdert planvask skal vurderes oppheving kan gi kommunene en enklere prosess når de skal styre samfunnsutviklingen mot nye behov.</p> <p>Det er i tilfelle viktig at reglene utformes på en måte som innebærer at kommunene ikke kan bli erstatningsansvarlige.</p>	

Tema 4: Sosial

JURIDISKE VIRKEMIDLER		
<i>Tiltak hvor kunnskapsgrunnlaget er godt nok, også med hensyn til effekt for brukere, og som ikke trenger (betydelige) statlige tilleggsbevilgninger for å gjennomføres</i>	<i>Forventet (gunstig) effekt på ressursbruk, fleksibel bruk av personell og/eller effektiv oppgaveløsning</i>	<i>Konsekvenser for brukere, herunder innvirkning på kvalitet og likeverd i tjenestene</i>
<p>Forslag: presisere at sosialtjenesteloven § 18 gir kommunen/NAV-kontoret har rett til å fatte rammevedtak/inntilvedtak hvor en søker får innvilget penger for en gitt periode, innenfor et visst tak, og at det er kommunen selv som kan definere lengden på perioden så lenge dette ikke er til ugunst for mottaker.</p> <p><i>Følgende fremgår av sosialtjenesteloven § 1; «Formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, (2) og fremme overgang til arbeid, (3) sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet.».</i></p>	<p>Frigjør ressurser fordi kommunen/NAV ikke trenger å fatte mange enkeltvedtak.</p>	<p>Inntilvedtak og rammevedtak benyttes for å gi søkere av sosialhjelp trygghet for at de får støtte fra sosialtjenesten, før kostnadene pådras. Det kan eksempelvis gis vedtak om at strømutførelse til en søker vil bli dekket for inntil en viss sum de neste tre månedene når dokumentasjon på utgifter fremlegges. Dersom faktiske kostnader er mindre enn fastsatt i inntilvedtak og rammevedtak, blir det utbetalt et mindre beløp i henhold til faktiske kostnader.</p>
<p>Forslag: Gjennomgå integreringsloven med tanke på forenklinger og større grad av fleksibilitet for kommunene, basert på en analyse av måloppnåelsen som følge av dagens regelverk.</p>	<p>Vil frigjøre ressurser for kommunene.</p>	<p>Vil trolig gi større måloppnåelse enn i dag. Integreringsloven er tematisert i FoU-rapporten «hvor egnet er lovgivning i styring av kommunesektoren» utarbeidet av Lund&co på oppdrag av KS.</p>

Tema 5: Annet

JURIDISKE VIRKEMIDLER		
<i>Tiltak hvor kunnskapsgrunnlaget er godt nok, også med hensyn til effekt for brukere, og som ikke trenger (betydelige) statlige tilleggsbevilgninger for å gjennomføres</i>	<i>Forventet (gunstig) effekt på ressursbruk, fleksibel bruk av personell og/eller effektiv oppgaveløsning</i>	<i>Konsekvenser for brukere, herunder innvirkning på kvalitet og likeverd i tjenestene</i>
Forslag: Utvide og modernisere formålsparagrafen i Forsøksloven, samt utvikle ny definisjon av hva et forsøk kan være.	Dagens bestemmelse er vanskelig tilgjengelig og fremstår utdatert (også mtp. ny kommunelov). En utvidet og modernisert formålsparagraf vil føre til at flere forsøk kan godkjennes, samt gjøre det enklere for kommuner/fylkeskommuner å forstå rammene for forsøk, dvs. mer effektiv ressursbruk i søknadsfasen.	
Forslag: Endre de materielle skrankene i forsøksloven § 4 slik at de i større grad baserer seg på helhets- og proporsjonalitetsvurderinger enn absolutte forbud mot visse typer forsøk. Forsøksloven § 4 første ledd bokstav b, angir at det ikke kan godkjennes forsøk med avvik fra forvaltningslovens saksbehandlingsregler. Dette er i loven formulert som en absolutt begrensning Erfaringer viser at saksbehandlingsregler ofte står i veien for å få godkjent forsøk. Særlig gjelder det reglene om taushetsplikt. Det kan være til hinder for informasjonsdeling på tvers av offentlige organer, både innad i en kommune og mellom ulike kommuner. Dette	For de fleste forsøk vil det være slik at forvaltningslovens regler bør ligge til grunn. Men dette bør ikke gjelde absolutt; i enkelte tilfeller vil det kunne være hensiktsmessig at det etableres andre og tilsvarende gode ordninger for innbyggeren. Forsøksloven bør ikke være utformet slik at den stenger for dette. En slik endring vil føre til at flere forsøk kan godkjennes.	

kan hemme samordning og tverrfaglig samarbeid, spesielt innenfor skole og helse- og omsorg.		
Forslag: Offentleglova. Det er et betydelig trykk på innsynskrav mot pasientjournaler i enkeltsaker, særlig fra lokalmedia. Flere har begynt med KI søk, som gir enda større trykk. Kommunene bruker enormt mye tid og ressurser på å gjennomgå og sladde pasientjournaler for personopplysninger. Dette går på bekostning av brukerrettet tid. Utlevering bør forbeholdes tilsynsmyndigheter, behandlingsansvarlig og bruker selv. Det bør utredes endringer i loven, og at tidsbruk for personell vurderes for utlevering av pasientjournaler med mål om at pasientjournaler forbeholdes tilsynsmyndigheter, behandlingsansvarlig og bruker selv.		Vil kunne frigjøre tid som kan brukerrettes i stedet for tid brukt til sladding av personopplysninger.

ØKONOMISKE VIRKEMIDLER		
<i>Tiltak hvor kunnskapsgrunnlaget er godt nok, også med hensyn til effekt for brukere, og som ikke trenger (betydelige) statlige tilleggsbevilgninger for å gjennomføres</i>	<i>Forventet (gunstig) effekt på ressursbruk, fleksibel bruk av personell og/eller effektiv oppgaveløsning</i>	<i>Konsekvenser for brukere, herunder innvirkning på kvalitet og likeverd i tjenestene</i>
Forslag: forenkling og standardisering av tildeling og rapportering av tilskudd Øremerkede tilskudd gir ofte en del ressursbruk fordi de krever søknad og rapportering. Dette medfører kostnader både for staten, som må behandle søknader og følge opp rapportering, og for kommunene, som må utarbeide søknader og dokumentasjon. I tillegg stiller økonomireglementet og forvaltningsloven omfattende krav til forvaltning av tilskudd, som utlysning, behandling, tilskuddsbrev, registrering, utbetaling, rapportering og internkontroll.	Både kommunesektorens og statsforvaltningens ressursbruk knyttet til tilskudd vil reduseres.	

<p>For å gjøre ordningen mest mulig kostnadseffektiv bør krav til søknad og rapportering jevnlig vurderes og forenkles. En god tommelfingerregel er at det kun skal kreves informasjon som er nødvendig for tildeling og rapportering i tråd med regelverket. Digitale løsninger kan bidra til å redusere byrden for kommuner og fylkeskommuner.</p> <p>KS og datterselskapet KS digital utvikler i samarbeid med Kommunal- og distriktsdepartementet en digital løsning som skal bidra til en enklere tilskuddsforvaltning og erstatte regionalforvaltning.no. Løsningen baserer seg på et premiss om å bruke fellestjenester gjennom Fiks-plattformen, data fra Skatteetaten og Brønnøysundregistrene, og den skal integreres og samhandle med relevante løsninger hos forvaltere av tilskudd.</p> <p>KS har god erfaring med gjenbruk av digital infrastruktur og i størst mulig grad bruke fellesløsninger og anser det som hensiktsmessig å vurdere muligheten for å innlemme også andre tilskudd i denne løsningen når denne kommer i drift.</p> <p>Det vises for øvrig til Andreassen-utvalget (2017) og KS FoU Tilskudd på etterskudd (2024).</p>		
---	--	--